

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Лищенко М.О., к.е.н., доцент кафедри статистики, АГД та маркетингу, СНАУ

На рівень ефективності використання капітальних вкладень, їхню результативність (віддачу) впливає велика кількість різноманітних організаційно-економічних чинників. Без ретельного врахування таких у практиці господарювання неможливо досягти максимальної прибутковості інвестування виробництва. Високий рівень ефективності виробничих інвестицій значною мірою пояснюється прогресивністю елементно-технологічної та відтворювальної їхньої структури. Що вища за величиною частка витрат на створення чи оновлення активної частини основних фондів підприємства, то більшою є віддача капітальних вкладень. Це зумовлює необхідність ретельного економічного обґрунтування частки капітальних витрат на придбання виробничо-технологічного устаткування для кожного проекту інвестування підприємства. Особливо активними та цілеспрямованими мають бути дії для оптимізації відтворюваної структури капітальних вкладень. Практичне здійснення таких дій зв'язане з вирішенням двох головних завдань: 1) збільшення відносного обсягу інвестицій у відшкодування вартості машин та устаткування від усієї суми накопиченого амортизаційного фонду; 2) встановлення раціональних пропорцій чистих капітальних вкладень у різні форми розширеного відтворення основних фондів і формування необхідних виробничих потужностей підприємств.

Великим і досі мало використовуваним резервом підвищення ефективності капітальних вкладень є значне скорочення тривалості всіх стадій інвестиційного циклу — від проектування до освоєння введених в дію виробничих об'єктів та об'єктів соціальної інфраструктури. Як свідчить аналіз фактичного стану справ на підприємствах багатьох галузей народного господарства України, тривалість реконструкції (розширення) діючих і спорудження нових виробничих об'єктів перевищує існуючі нормативи в середньому в два рази, а проектування та освоєння — приблизно в півтора рази. До цього треба додати, що чинні в Україні нормативи тривалості окремих стадій інвестиційного циклу вже й так є істотно більшими, ніж у багатьох зарубіжних країнах з розвинутою ринковою економікою.

Здійснювані з метою збільшення віддачі з кожної грошової одиниці капітальних вкладень технічні, технологічні та організаційні заходи не можуть забезпечити досягнення очікуваних результатів, якщо вони не будуть супроводжуватись дійовими економічними методами управління інвестиційними процесами в цілому. Відтак варто наголосити, що: ці методи не застосовуються самостійно, а мають бути складовою частиною впроваджуваного загального механізму ринкових відносин між усіма суб'єктами господарювання; першочергового вдосконалення потребують методи визначення необхідного обсягу та оцінки економічної доцільності капітальних вкладень, прогнозування реальної тривалості інвестиційного процесу для функціонально однакових виробничих об'єктів, система мотивації інтенсивного інвестування виробництва. Основні виробничі фонди в процесі експлуатації зазнають фізичного зносу і втрачають свої експлуатаційні якості. У зв'язку з цим ремонт основних виробничих фондів є необхідною умовою виробничого процесу.

Підвищенню ефективності капітальних вкладень сприятиме: підвищення питомої ваги капітальних витрат на технічне переозброєння підприємства, його розширення, реконструкцію; широке використання найновітніших досягнень у галузі техніко-технологічних і організаційних рішень, будівельних матеріалів і конструкцій; істотне скорочення тривалості всіх стадій інвестиційного циклу — від проектування до освоєння введених в дію виробничих об'єктів та об'єктів соціальної інфраструктури; підвищення дієвості економічних методів управління інвестиційними процесами, тощо.

Отже, підприємствам необхідно більше приділяти увагу проектам, які передбачають збільшення виробництва та розширення ринку збуту, а також перехід на випуск нової продукції та освоєння нового ринку. Основою цих проектів слугує оцінка та аналіз динаміки попиту та пропозиції на дану продукцію. Реалізація таких проектів зазвичай потребує прийняття довгострокової стратегії розвитку та функціонування підприємства, оскільки вони пов'язані зі значними витратами на достатньо великий часовий інтервал і передбачають висококваліфіковану обробку базових даних.